

Štampa vsak četrtek
in valja s poštno
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 24.

V Mariboru, dne 15. junija 1899.

Tečaj XXXIII.

Gorje tebi, Avstrija!

V 21. številu je «Slv. Gsp.» poročal, da so graškega c. kr. avskultanta Karla Fraisa zaprli pre zaradi veleizdajstva*); tudi je o njem bilo znano, da se je mnogo trudil za razširjanje protestantizma po Štajarskem. Zasedili so ga po nekem pismu, ki ga je bil pisal protestantskemu superintendentu (načelniku dieceze) Mayerju na Nemškem, in koje so našli pri protestantskem župniku Everlingu, katerega so bili 26. aprila t. l. na Dunaju radi veleizdajstva zaprli. V tem pismu Fraisa natanko poroča o delovanju zaupnih mož, ki agitujejo za prestop k protestantizmu in njih uspehih na Štajarskem, govori o potrebi skrbne, razširjene in trdne organizacije, opisuje dosedanje delovanje po mestih in trgih, obljubljuje, da se bode sila agitacije v kratkem vrgla na kmetstvo ljudstvo (glej v zadnji št. notico «Blagovestni lističi!» — Op. ured.), toži, da je premalo denarja za prirejanje shodov in dovoljno razpošiljanje spisov, n. znanja, da bo kmalu poprosil večjih podpor kakor doslej, in konča z besedami: «Rim se ni sezidal v enem dnevu, mi ga tudi v enem dnevu ne bomo razdrli.»

Med tem pa se je pokazalo, da je Fraisu vrl sodrug Avrelj Polzer, umirovljen profesor in sedaj urednik nekega graškega prusakega lista. 8. t. m. vršila se je v Gradcu obravnava. Predsed. je bar. Neugebauer, tožil drž. prav. Amschl. zagovarjala pa sta Fraisa dr. Uranitsch (Uranič), Polzerja dr. Derschatta (Držata), tisti, ki je oče sūdmarke.

*) Kar pa se ni posrečilo!

Pomisliti nam je, da je Frais c. kr. avskultant, to je človek, ki postane v enem, v dveh letih, včasih še prej sodnik, in že uživa cesarsko plačo. Polzer pa je svoje dni bil vzgojitelj avstrijske mladine. Oba sta protestanta; kedaj se je Polzer odpovedal katolški veri, tega ne vemo, Frais se je l. 1896.

Od dne, ko je bil Frais zaprt in do dne obravnave, je sodišče imelo čas stvar dobro preiskati; preiskalo pa je tudi Fraisovo stanovanje. Iz vsega tega dobilo je gradiva dovolj, na podlagi kojega je sestavilo obtožnico. Iz nje posnamemo to-le:

Pravdnitvo je prepričano, da ima protestantsko gibanje le politične namene in da je verstvo le pretveza.

Naravnost reči, kaj se hoče, bilo bi nevarno, pod pretvezo razširitve protestantizma se na dosego tajnega, sicer pa po mestih in trgih vsakemu otroku znanega namena, lahko in brez skrbi dela, ker ima v Avstriji vsako veroizpovedanje pravico obstanka. Da je gibanje zgolj politično, do tega prepričanja je prišlo pravdnitvo po sledečem: V nekem zapisku dne 25. aprila očita Everling nekemu dunajskemu protestantskemu župniku, ker (kakor tam stoji) mrzi gibanje prusakov, ki je proti Avstriji in proti cesarski hiši naperjeno. Dalje tam stoji, da gori omenjeni župnik obsoja zlorabo protestantske cerkve v protidomovinske namene. V Hebu se je 8. aprila brez ovinkov priznalo, da protestantsko gibanje ni versko, ampak politično itd. Skratka: pravdnitvo trdi, da se gre pri protestantskem gibanju le za državne, protiavstrijske namene. Med mnogimi pismi, ki potrjujejo to prepri-

čanje, našel se je tudi rokopis nekega poziva ki je bil svoje dni natisnjen. Ta poziv je spisal Frais, in v njem napisal tudi tale stavek: «Le če si po čvrstem delovanju pridobimo spoštovanje severonemških bratov, bode nas kedaj v dneh sile varoval nemški meč.» (Severonemški bratje so Nemci na Nemškem, v rajhu.) Ta stavek se je v tisku na svet Polzerjev izpustil. Našla se je pri Fraisu v 14 komadih tudi neka znana nemška knjižica, ki je skrajno veleizdajška in v Avstriji strogo prepovedana.

Preiskava pa je tudi dognala, da se prusako gibanje vodi zunaj v Nemčiji, in da je bil Frais središče tega gibanja na Štajarskem ter v tem smislu neumorno delaven. V Gradcu obstoji odsek za to gibanje, in temu odseku je Frais duša. Neki Gieseke na Pruskem mu piše dne 10. maja med drugim: «Priznava se na merodajnem mestu, da Vi sami vseh pisarij nadalje ne morete opravljati. Le pošljite prošnje do prihodnje seje ter v njej povejte, koliko denarja potrebujete.» Večina knjižic, ki so se pri Fraisu našle, je v Avstriji prepovedanih; take knjižice je razpošiljal na stotine in stotine, kakor tudi Polzer. Za razpošiljanje iz Gradca je dal odsek v Draždanah na Nemškem enkrat 200 mark. To je torej nekaj vsebine iz zatožnice.

Med obravnavo predsednik izjavlja, da je Frais bil kot dijak ud nemškega društva «Frankonije,» ki goji namene, sovražne avstrijski državi in cesarski rodbini.

Najvažnejše je prašanje, zaradi česa je pravdnitvo obtoženca prijelo. Očitajo jima je, l-

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

18. Jordan in pridiga ob njegovem bregu; Jeriho; vrnitev v Jeruzalem.

«Hajd k Jordanu!» Razveselili smo se vsi, ko je naš voditelj tako zaklical, ker ob mrtvem morju je silno žalostno in strašno. Tudi neverni popotniki, ki prihajajo iz celega sveta obiskat mrtvo morje, se prepričajo, da je to celo posebno čudno jezero, kakršnega ni kje drugje na zemlji. Leta 1848. je bil prišel iz Amerike cel komisijon preiskavat mrtvo morje in reko Jordan in njihov načelnik Linh je zapisal ob koncu svoje učene razprave to-le: «Neverni in polni dvomov smo prišli tu sem; ko smo pa 22 dni marljivo in strogo vse preiskovali, smo spoznali in soglasno sklenili, da se svetopisemsko poročilo v 1. Mojz. knjigi o poginu mest, ki so nekaj stala na planjavi Sidim, celo strinja z dejansko resnico.» Mrtvo morje je in ostane neizbrisljiv spomenik, da je Bog pravičen, pa tudi strog in strašen sodnik.

Od severne strani mrtvega morja do Jordanovega brega, kjer je sv. Janez Krstnik

krščeval, vozili smo se še dobro uro po peščenem puščavinem tlaku, in sicer najprej nazaj proti Jerihi, potem šele krene pot proti vshodu. Pozdravljam te srčno Jordan, sveta reka, ki si posvečena po krstu Najsvetejšega; želim se tudi jaz poskropiti s tvojo vodo, ki je kropila in močila telo Najčistejšega! — Jordan je edina večja palestinska reka, ki nikdar ne usahne; struge vseh drugih rek in potokov so namreč več ko pol leta prazne in suhe; na pr. v cedronskem potoku ni bilo ob času našega bivanja v Jeruzalemu ne kapljice vode. Jordan izvira na visoki gori Hermon, raz katero naglo dirja v dolino; teče skoz blatno Meromsko jezero in se umije v jezero Genezarskem. Njegova struga razdeli po dolgem vso judovsko deželo v dva dela, ki sta med seboj zelo različna; zelenje in življenje nahaja se le tam, do koder Jordan zemljo namaka in zato je videti z vrha kake bližnje gore, kakor bi bila ob Jordanovem bregu nasajena dva gosta drevoreda ali kakor bi ga spremljala dolga procesija z zelenimi vejami v rokah. Da, mirno in veličastno teče sveta reka po lepi Jordanski dolini; toda nazadnje jo čaka žalostna usoda, smrt — v mrtvem morju; sicer pa Jordan ne premine celo, ampak le to se pogrezne, kar je v njem zgolj tvarnega in težkega, drugo pa spuhli proti nebesom v slavo Stvar-

niku in Odrešeniku! — Je-li Jordan lepa in velika reka? Voda je redko kedaj čista, ker priteka s snežnikov in je v strugi vedno dovolj blata. Mene je Jordan spominjal na kalno Voglajno pri Celju in pa tudi na Pesnico, ki teče ob vznožju slovenskih gor, samo da je precej širši in ima na nekaterih krajih po več strug. Hiše ali vasi ni bilo videti v celem okraju in tudi ne visokih dreves, nego le vrbinje in grmovje, v katerem žvrgolijo razno barvane ptice pevke, a kjer se tudi skriva krvoločni leopard in sakal in druga zverina. Kopati se v Jordanu je precej nevarno, ker človek lahko zabrede v blato in obtiči v njem; pa vsi tisti, ki so se bili kopali v mrtvem morju, morali so si zdaj v Jordanu umiti svojo oljnato in slano kožo. Pa najbolj pomenljivo za nas romarje je bilo to, da smo se tu ob Jordanskem bregu, kjer je bil krščen Kristus, «Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta,» udeležili daritve svete maše; šotor so namreč hitro postavili in pod njem pripravili prenesljiv oltar. Tudi pridigo smo poslušali, na istem kraju, kjer je sv. Janez Krstnik ljudem oznanjal pokoro; nisem mislil le pridige tukaj objaviti, toda 1. ker se je ta vršila na tako znamenitem kraju in 2. ker jo je govoril tisti nemški Čeh, kateremu smo se že parkrat smejali radi njegove nerodnosti v drugih rečeh, zato Vam

da sta bila uda tajne družbe in 2., da sta razširjala prepovedane spise.

Z ozirom na prvo točko sta se zatočenca oprala trdée, da ni bilo nič tajnega, z ozirom na drugo točko bila pa sta obsojena. Frais, kateri je zaradi motenja nočnega miru bil doslej že dvakrat kaznovan, ima plačati 100 gld., Polzer, ki je bil doslej kaznovan enkrat zaradi razžaljenja straže, večkrat pa zaradi razžaljenja časti, 25 gld. globe. Zapora ni dobil nobeden, Frais se je takoj izpustil.

Ker smo na Avstrijskem, k tej obsodbi nimamo drugega nič opomniti kakor to, da nemških Fraisov in Polzerjev po naših sodiških in solah ni malo, in da državi, ki ima za uradnike take ljudi, preti velika nevarnost.

Iz Berolina . . . !

Ako bi kmet ne hotel jemati domačih delavcev na delo, ampak bi si jih naročeval iz tujine, niti trenotek bi nihče ne dvomil, da kmet zatiruje domače delavce, da jih hoče izstradati. Kar velja o kmetu, velja tudi o štajarskem deželni odboru. V Mariboru je postalo na vinarski in sadjarski šoli izpraznjeno mesto učitelja za sadjarstvo in sočivjarstvo. Deželni odbor je razpisal mesto do 10. majnika. Dasi se je oglasilo za izpraznjeno mesto tudi mnogo domačih prosilcev, se deželni odbor ni oziral na nje, ampak je vzel nekega gospoda Bridajsa iz Berolina.

Tako ravnanje deželnega zbora je naravnost škandalozno. Naš deželni odbor jemlje kruh našim domačim ljudem ter ga daje tujcem iz pruskega kraljestva. Deželne stroške morajo plačevati domačini, deželne službe pa dobivajo tujci. Pred kratkim je došel ravnatelj vinarske šole iz nemškega cesarstva, zdaj je prišel za njim že tudi jeden učitelj.

Razžaljivo pa je tako ravnanje se posebno za nas Slovence. Na vinarski šoli v Mariboru je letos 37 učencev in izmed teh sta 2 Nemca, vseh drugih 35 pa je Slovencev. In največ izmed teh 35 Slovencev ne zna nemški do cela nič, ali jo le lomi s silo. Naravno bi bilo, da dajejo slovenskim mladeničem slovenske učitelje, a delajo pa ravno nasprotno. Že to nam ne bi moglo biti po volji, ako nam dajejo avstrijsko-nemške učitelje, kajti slovenski kruh naj jedo Slovenci, celo neodpustljivo in izzivalno pa je, ako hodijo našim slovenskim mladeničem po učitelje na Prusko. Tega niti nočemo omeniti, kako slabo upliva na domoljubni čut, ako se prezirajo domači ljudje in se nam vsiljujejo

tujci iz Prusije. Deželni zbor bi se vsekakor moral tudi ozirati na gojenje avstrijskega domoljubja.

Naj bo Slovenec, Nemškutar ali Nemeč, če je le pošten Avstrijec, vsak mora odločno obsojati tako počenjanje štajarskega deželnega odbora. Da deželni odbor v tem slučaju ni prav ravnal, spoznava na tihem že bržkone sam. Kajti dočim ob enakih prilikah razbobna po vseh listih, da je pridobil za kako šolo novo učno moč, počepnil se je tokrat v kot ter ostal tih kakor miš.

Mi se le čudimo, da naš deželni odbornik in naši poslanci niso opozorili slovenske javnosti na ta deželnoodborni korak. Sploh se o mariborski vinarski šoli tako rado molči in molčalo se je tudi letos za časa deželnozbornskega zasedanja. In vendar se imamo o tej šoli pritožiti v mnogoštevilnih ozirih. Slovenci moramo kmalu opustiti krotkost, kajti v boju ni krotkost na pravem mestu, ampak smelost in hrabrost. Naši somišljeniki pa naj nesejo najnovejši ljubezenski dokaz našega deželnega odbora nasproti nam Slovincem med ljudstvo ter mu povejo, da se drugače ne moremo ogniti enakim dejanjem, nego da se ločimo od Gradca in postanemo samosvoji z lastno upravo.

Dovršena nagodba.

Pri urejevanju skupnih zadev za avstrijsko in ogrsko državno polovico je nastalo v zadnjem času med tostranskim in onostranskim ministerstvom veliko nesoglasje. Zdelo se je, da se ministri ne bodo mogli pogoditi, in da se bliža čas, ko Avstrija in Ogrska ne bosta imeli nič skupnega, razven vladarja. Toda v zadnjem času so Ogrri odnehali nekoliko od svojih zahtev, odnehali so tudi avstrijski ministri in tako je prišlo do sporazumljenja. Mi Avstrijci se pač preveč bojimo ločitve od Ogrske, čeprav bi nam v sedanjem času taka ločitev le koristila.

Materni, a ne občevalni jezik!

Kakor se po časnikih bere, delajo se že priprave za prihodnje ljudsko štetje. Samo-odsebe se razume, da Slovenec sprejemaj le slovenske tiskovine. Ali mnogo važneje je kaj drugega, je rubrika «občevalni jezik.» Na vsem svetu moramo cislitvanski Slovani edini trpeti sramoto in krivico, da vlada zapisuje občevalni ne pa materni jezik v ta namen, da dobi na papir več Nemcev oziroma Lahov. Kar je pa na papirju, to nam potem, kadar se gre za kak ukrep, ki bi nam bil koristen, z veseljem tišči pred zobe, da ga lahko od-

bije; s temi podatki nas torej narodno zatirava. Ali bodo slovanski poslanci mirno čakali in gledali, da se nam še nadalje pred svetom dela sramota in krivica? Ali ne bodo od ministerstva za notranje stvari odločno zahtevali, da se pri štetju določuje materni jezik? Nemški poslanci vedo zabranjevati, kar bi nam bilo pravično, in če tudi v zadnjem trenutku, naši pa bi si ne vedeli pomagati, kadar gre za stvar dalekosežne važnosti?

Koroški Slovenci umirajo.

Vedno tužneje je stanje koroških Slovencev. Na gospodarskem in prosvetnem polju jih uničujejo. Nemški graščaki nakupujejo slovenska posestva, in kjer je prej stanoval prost kmet, tam sedaj zdihuje tlačan hlapec. In da bi ti hlapeci in njih otroci lahko občevali z nemskimi plemenitši v blaženi nemščini, tlačijo slovenske otroke v nemške šole. Da se le navadijo nemških zvokov, dovolj je, sicer pa naj ostanejo neuki, to je za ošabno gospodo mnogo boljše. Štajarski Slovenci naj se branijo nemškega upliva z vsemi silami, sicer bo nas zadela kmalu enaka usoda kakor uboge koroške Slovence.

Rusija v slavlju.

Rusi so slavili dne 7. junija stoletnico rojstva velikega pesnika Aleksandra Sergejeviča Puškina, kateri je dal ruskemu slovstvu zopet pravi slovanski značaj. Omenjeni dan je bil pravi narodni praznik, katerega se je udeležil vsak Rus, od carja do zadnjega delavca. A ne samo Rusi so praznovali ta dan spomin Puškinov, ampak tudi zavedni krogi vseh drugih slovanskih narodov, tako da se je ta dan jasno pokazalo stremljenje po prosvetni uzajemnosti vseh slovanskih plemen.

Dopisi.

Iz Hajdine. (Zadružno gibanje.)

Tukajšnje «Kmetijsko bralno društvo» je priredilo v nedeljo, dne 11. t. m. po večernicah v prostorih g. Gregoreca poleg cerkve prvi podučni shod. Društveni predsednik, gospod A. Š. otvori shod in da besedo društvenemu podpredsedniku, gsp. Fr. H.; ta pozdravi vse navzoče, obžaluje odsotnost dveh društvenih odbornikov in preide k prvi točki podučnega reda: «Kako hočemo dandanes pomagati našemu kmetovalcu?» Govornik povdarja važnost kmečkega stanu za celo državo in posebej za nas Slovence: On je glavni steber mile Avstrije in glavni steber naše slovenske

le podam v nastopnih odstavkih govor profesorja Placida Rota iz reda sv. Norberta:

Nedavno smo bili pri mogočnem Nilu, ki je pravi vir zemeljskega blagoslova za egiptovsko deželo. Ko se je pa pred več tisoč leti ošabni Faraon drzno uprl božjemu povelju, da mora spustiti izraelsko ljudstvo, ki je milo stokalo pod neznošnim egiptovskim jarmom, se je spremenila ta velereka na čuden način v kri — za kazen prevelike Faraonove trdovratnosti. Zrli smo v duhu tudi ono usodepolno morje, čigar valovje se je na božji ukaz razdelilo, da je moglo izraelsko ljudstvo iti po suhem skoz morskoglobočino. Toda kakor je Bog z velikim čudežem omogočil prehod Izraelcem skoz morje, tako je s hudo kaznijo kaznoval Faraona in Egipčane, ko so z veliko vojsko drli za Izraelom. Zakaj «ko je Mojzes stegnil roko proti morju, se je vrnilo ob prvem svitu na prejšnje mesto: nad bežeče Egipčane so pridrele vode in Gospod jih je potopil sredi valov.»

Tudi danes stojimo na pobožju vodovja, ki je ravno tako pozorišče velikanskih, čudapolnih dogodkov. Tudi Jordanovi valovi so se na povelje božje razdelili, da je moglo izraelsko ljudstvo iti po suhem v deželo, katero je Bog že njegovim očakom obljubil. Tudi v drugi knjigi kraljev beremo nekaj sličnega. Prerok Elija je udaril s svojim

plaščem po valovih, ki so se takoj razdelili in tako je šel on in njegov spremljevalec in naslednik v preroški službi, Elizaj, brez ovire čez Jordan.

Da, nadnaravna dejstva označujejo že v predkrščanski dobi to velepomembno reko sv. dežele; tu so se pa tudi vršili dogodki, ki morajo zdatno utrditi krščansko mišljenje in čuvstvovanje. In res! Poročajo nam o njih evangelijski poročevalci, sv. evangelisti. Sv. Matevž pripoveduje o tem v svojem 3. poglavju. Predočuje nam sv. Janeza Krstnika, ono izvanredno prikazen, ki je takorekoč mejnik med staro- in novo zakonskim božjim kraljestvom in katerega je že prerok Izaija oznanil kot glas vpijočega v puščavi. Velike svetovne dogodke napovedujejo navadno značilna znamenja in zgodovinskim, svetovnim osebam pripravljajo pot različni predhodniki. Kako bi tedaj mogel biti brez napovednika, brez predhodnika On, ki je središče svetovne zgodovine, ki je žarno solnce na nadzemskem nebu?

Ta znameniti zadnji prerok stare zaveze in predhodnik Zveličarjev je ravno Janez Krstnik. Predno je Jezus, kateremu je pripravljal pot, nastopil javno med svetom, da uči svoj božji nauk, se je podal Janez Krstnik v samotno puščavo med Jeriho in Jordanom, oblečen v raševo obleko iz kameljih dlak.

Njegova jed so pa bile kobilice in divji med. Mogočno je oznanjeval pokoro in mnogo jih je spreobrnil njegov klic: «Delajte pokoro, zakaj nebesko kraljestvo se je približalo. Storitite vredni sad pokore, ker sekira je že nastavljena drevesom v korenine.» Tedaj je pa šel k njemu Jeruzalem in vsa Judeja in ves kraj ob Jordanu, in so bili krščeni od njega v Jordanu in so se obtožili svojih grehov. Ta Janezov krst ni bil sicer zakrament, kakor je to Kristusov krst, katerega je postavil, čigar milost je sad Kristusove smrti na križu, ni pa tudi samo zunanji, brezpomemben obred. V stari zavezi so namreč razne telesne nepopolnosti storile človeka nečistega, to je, dotičnik se ni smel udeleževati svetih obredov in daritev, ampak se je moral, če je hotel biti očiščen, umiti z vodo. Povod temu telesnemu očiščevanju je pa nagnjenje človekovo do greha. Zato je telesno umivanje nekak simbol ali znak notranjega očiščevanja, namreč naša duša se očisti nesnage greha; zato beremo: in obtožili so se svojih grehov. Vsi, ki so se podali ven v puščavo s srčno željo zadobiti mir srca, so odkrili z obtožbo svojih grehov svojo človeško naravo, ob enem pa tudi želeli se udeležiti Kristusovega odrešenja.

Kar Janezov krst samo predočuje, to podeljuje Kristusov zakramentalni krst: nad-

narodnosti. A ta steber se ruši, da že se podira, že gineva državni blagor, že se krči slovenska zemlja. Za to je treba ta kmečki steber podpreti! Pa kje so podpore? Jedna najmočnejših je «Kmečka zadruga.»

Zdaj govornik poljudno in kratko govori o važnosti kmečke zadruge ter sklepa navdušeno: Poljedelci, združite se posebno v kmečkih zadrugah, združimo se posebno mi Slovenci; kakaj za nas velja geslo: Slovenec, pomagaj si sam!

Na to zapojó vrla kmečka dekleta prelepo pesmico: «Slovenka sem.»

Društveni tajnik, g. Al. P. podučuje v krasno sestavljenem govoru, kako naj spoznavamo in zatiravamo najhujše sovražnike dreves in poljskih pridelkov. Danes je opozarjal posebno na hrošča in 3 metulje; o njihovi škodljivosti nas je prepričal takó, da smo jim napovedali boj, boj do skrajnega.

Ker je govornik šaljivo omenil, da hrošč najraje gloda hrastovo listje, lipovemu pa najraje prizanaša, spomnili so se vrli pevci in pevke milo doneče pesmice: «Lipa» ter so jo tudi navdušeno zapeli. Konečno se še g. podpredsednik spominja svetega očeta, papeža Leva XIII. in našega svitlega cesarja Frančiška Jožefa. Vsi navzoči pa zapojó cesarsko pesem. Na to se prav veselil in zadovoljni razidemo želeč, da se kmalu zopet snidemo.

Sv. Miklavž pri Ormožu. (Volilni shod) v ormoškem okraju, katerega je na nedeljo dne 11. t. m. sklical dež. poslanec gosp. dr. Rosina bil je vkljub ne posebno ugodnem vremenu dobro obiskan. Poslanec je v enournem govoru razložil v rezkih besedah politični položaj Slovencev v občini in še posebej v štajarskem dež. zboru. Opisal nam je težavni poklic naših zastopnikov, kako nemška večina se svojim postopanjem v gospodarskih in narodnih zadevah stori vse, da bi prisilila slovenske zastopnike k izstopu iz deželnega zbora in da to početje od vladne strani nema nobenega odpora. Znamenja kažejo, da bodejo Slovenci v kratkem prisiljeni pokazati za vedno hrbet nemškemu Gradcu. Na to naj bodejo štajarski Slovenci pripravljeni in pripravljani tudi zahtevati z vso odločnostjo administrativno ločitev Spodnjega Štajarja. Govornik obrazloži postopanje nemške večine v šolskih zadevah, pri predlogu za ustanovitev meščanske šole v Šent Juriju na juž. želez., za ustanovitev viničarske šole v Ljutomeru, pri dovolitvi podpore Studentenheim-u v Celji, Schulverein-u, Südmarki itd. Vendar vkljub temu Slovincem ni treba obupavati. Treba le bolj zidati na lastno delo in lastno moč. Položaj Slovencev

v državi ni bolj neugoden, kakor je bil kedaj v preteklih 30 letih. Slovenske vrste so namreč tesno sklenjene in proti tej zvezi nobena vlada ne bode trajno imela uspeha. Pri pravem postopanju v političnem življenju se morajo Slovanom časi na bolje obrniti in bodo se tudi Slovincem enkrat vremena razjasnila. Glasna pohvala donela je ob konci govora.

Mej poslušalci bilo je osobito mnogo prav odličnega občinstva iz Ormoža, Ljutomera in okoliskega prebivalstva. Gsp. kapelan Plepelec izrazil je v imenu vseh govorniku zahvalo in zaupanje.

Na to pa se je pričela pristrčna domača zabava ormoških in ljutomerskih čitalničarjev, ki so imeli pri tej priliki pri sv. Miklavžu prijateljski sestanek. Odlikovali so se ljutomerski pevci. In ko smo se nekoliko pozno ob večeru vračali na svoje domove, imeli smo prepričanje, da ta dan ni izgubljen, da bi se moralo taciš shodov še mnogo, prav mnogo na obilen hasek našemu ljudstvu prirediti. —

Svetina pri Celju. V štev. 23. «Slov. Gosp.» od dne 8. junija 1899. se na strani 5. bere: «Iz Celja se nam piše: Kako slabo se vzgojujejo otroci, ki hodijo v tukajšnje nemško šolo, razvidno je iz tega, da je tolpa teh divjakov redno prihajala k večerni majnikovi pobožnosti v nemški cerkvi, pa ne da bi tamkaj molila, ampak da se je v ozadju cerkve prepirala in tepla. Vse to se je godilo tako glasno, da so bili drugi obiskovalci cerkve v svoji pobožnosti moteni.» — Res, žalostno je, ako se v Celju neke vrste šolska mladina vede tako. Vsako dejstvo, vsako dejanje pa ima svoj vzrok, — torej tudi navedeno nedostojno obnašanje otrok, ki obiskujejo celjsko nemško šolo. Vsakdo pa za to naj išče uzroka tam, kjer se v resnici nahaja, namreč v tem, da se, kakor pravi cenjeni dopisnik, «otroci slabo vzgojujejo.» Toda povedati moram Vam, gospod urednik, v tolažbo, vsem dobrim Slovincem pa odkriti v veselje, da se v Celju nahaja še tudi šolska mladina, katera je vzgojena ne tako surovo, ampak v pravem krščanskem duhu, tako, da se v cerkvi ali hiši božji vede spodbudljivo; in to je šolska mladina dekliske šole celjske okolice, katera šola stoji pod vodstvom čč. šolskih sester. O tem se prepričati smo dne 6. junija imeli priložnost mi hribovski Svetinjčani, h katerim se iz Celja s težavo prileže po strmeh Pečovniku. Ta dan so namreč učenke 4. in 5. razreda celjske okoliske dekliske šole s svojimi učiteljicami, čč. šolskimi sestrami, napravile izlet k nam na Svetino, v majhno vas, ležečo v kotlu v

sredi hribovja, katero diči krasna Marijina cerkev, katero je, kakor se splošno trdi, dal sezidati bivši celjski grof Friderik II. Nadepolne učenke so na tem izletu spremljale čč. šolske sestre, ki jih imajo v vzgoji, in sicer: Častita mati Angelina Krizanič in pa čč. sestre: Frančiška Jelen, Sebastijana Neuwirth, Bonaventura Kunt in Kalista Kocbek. To pa za otroke ni bil samo izlet, ampak bila je ob enem tudi božja pot, kakor čč. šolske sestre vsako tako veselico, ki jo pripravijo otrokom, vselej združijo s cerkveno pobožnostjo.

Po opravljeni cerkveni pobožnosti so se otroci v družbi šolskih sester kot svojih zvestih učiteljic zabavali in razveseljevali z navadnimi otroškimi igrami, in sicer s tako mnogovrstnimi, da je vsak tudi še tako praprost človek spoznal, kako krivična in hudobna da je trditev mnogih nemčurjev, ki pravijo, da pri šolskih sestrah otroci samo molijo, drugega pa nič! Tudi so se otroci pokazali dobro izurjeni in izvežbani v slovenskih narodnih pesmih, tako, da je pač treba iskati sole, ki bi se mogla meriti s to vzgojevalnico in učilnico. Le prehitro je potekel čas, kateri je bil majhnim izletnikom določen za našo Svetino.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Imenovanje.) Nadinžener F. Pernič je imenovan državnim stavbinskim svetovalcem na Štajarskem.

(Državni posl. J. Žičkar.) Okrajni odbor gornjegradski je na podlagi soglasnega svojega sklepa izrekel velečastitemu gospodu Jožefu Žičkarju državnemu in deželnemu poslancu, kateri je v letošnjem zasedanju štirskega deželnega zbora požrtvovalno zagovarjal interese okraja gornjegradskega, v zadevi ceste v Solčavi, svojo najtoplejšo zahvalo.

(Modriš) se zopet nosi po našem mestu v gumnicah, da je kar modro pred očmi; videti pa ga je vendar največ pri smrkolinah, malih in večjih, možkega in ženskega spola, sploh pri ljudeh, — ki ga v glavi nimajo.

(Novo politično društvo.) Kakor riba potrebuje vode, tako je potreboval šentlenartski okraj pri Mariboru slovenskega političnega društva. In sedaj ga dobi. Dne 25. junija bo ustanovitev katoliško-političnega društva za okraj Sv. Lenart v Slov. Goricah. Že danes opozarjamo rodoljube, da se udeležijo shoda v polnem številu.

naravno dušno življenje in neizbrisljivo znamenje, ki stori človeka uda katoliške cerkve in dediča nebeskega kraljestva. Zato trdi Janez: «Jaz vas krščujem samo z besedo; pride pa za menoj, ki je močnejši, kakor jaz; on vas bo krstil v svetem Duhu in v ognju.»

Pa dozdej še nisem omenil, kakaj smo se ravno tu ustavili, da poživimo svete občutke v svojih srcih.

O blaženi trenutki so to za nas! Najveličastnejši in znamenitejši dogodek, ki se je vršil ob Jordanu, nas sili, da se v ponižnosti klanjamo vsemogočnosti božji. Stoteri in tisočeri nam zavidajo neizrečeno srečo, da moremo bivati tukaj, kjer je bil božji Zveličar krščen od umrljivega zemljana.

Štirideset dni se je pripravljaj Jezus s postom v kvarantanski puščavi na svoje javno vzvišeno delovanje, katero je hotel s svojim krstom takorekoč posvetiti in mu zagotoviti večji uspeh. Janez pa spozna v njem obljubljenega mesija in zato se brani podeliti krst Njemu, čistemu in svetemu. Pa Jezus ga zavrne: «Pusti za zdaj, kakaj tako se spodobi spolniti vso pravico» in ne odneha od svoje zahteve.

Kristus je dopolnil mozaično postavo, ki je po svojih naredbah le pripravljala in predočevala novozakonsko, Kristusovo dobo. Spolnjeval je natančno starozakonsko postavo,

opravljaj dela pokore, česar mu ni bilo treba, ker je bil brez greha. Pa storil je to iz ljubezni do nas, da zadosti za naše grehe. Celo njegovo življenje je bila zadovoljna pokora, ki je dosegla svoj vrhunec v njegovem bridkem trpljenju in sramotni smrti na križu.

Da bi pa vsemu človeštvu, tako tistim, ki so bili navzoči pri Kristovem krstu, kakor tudi vsem poznejšim rodovom, razpršil dvom o Jezusovem vzvišenem dostojanstvu in njegovi božji naravi, je večni oče sam razglasil na najslovesnejši način božje poslanstvo Kristusovo. Nebesa so se odprla — tako nam pripoveduje v pripriostih besedah evangelist ta prečuden dogodek — in sv. Duh se je prikazal nad Jezusom v podobi belega goloba. In glas se je slišal iz prejasnih nebesnih visočin: «Ta je moj ljubljani sin, nad katerim imam dopadajenje!»

Tako se je razodela pri tej slovesni priliki presveta Trojica v dokaz, da je Kristus pravi Bog. To se je zgodilo tukaj, Pač sveti strah nas mora navdati. Pa ne samo to. Po premišljevanju tega dogodka se hočemo spodbujati k ljubezni do Boga in skrbeti za zveličanje svoje duše.

Krst Boga-človeka nas spominja na naš lastni krst. Krščeni smo v imenu troedinega Boga. Ponovimo krstno obljubo! Obljubimo danes na tem svetem mestu, da hočemo

trdno verovati, kar je Bog razodel, kar je Kristus učil, kar so apostoli oznanjevali in kar nam naša mati sv. kat. cerkev zapoveduje verovati. Utrdimo svoje upanje v večno življenje, gojimo gorečo ljubezen Boga ljubiti čez vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe. Sklenimo varovati se greha kot največjega zla na svetu. Potem se bodo tudi nam, ko se bomo ločili od tega sveta, odprla blažena nebesa, kjer bomo večno gledali Boga. Amen.

Silna je bila vročina, ko smo se ob 10. uri predpoldne vračali od reke Jordan v «Hotel Jordan.» Popoldne je bil izlet na severno-zapadno stran pod goro Kvarantanijo k studencu, ki se imenuje Elizejev, v spomin tega starozakonskega preroka. Ta studenčnica namreč nekaj ni bila dobra; ko pa je Elizej nekaj soli vrgel v njo, postala je okusna in pitna in je še dandanes najboljša v tistem okraju. Na gori Kvarantaniji je satan tretjkrat skušal Kristusa; zadaj za goro pa je tista puščava, v kateri se je postil Zveličar 40 dnij in 40 noči. Pravijo, da je blizu tukaj stalo staro mesto Jeriho, kamor so bili Izraelci najprej prišli po svojem izhodu iz Egipta pod vodstvom Jozuejevim; a dandanes ni pravega sledu več o starem mestu in tudi ne o palmah, od katerih je imelo svoj lep priimek «mesto palm.» Ravno tako je

(Duhovniške vesti.) Vle. gsp. župnik v Št. Petru pri Radgoni Anton Belsak išče zdravja pri usmiljenih bratih v Gradcu. Priporoča se v molitev svojim duhovnim sobratom in prijateljem.

(Ogenj.) 5. t. m. je pogorelo Antonu Plevčaku v Ločendolu, 12. pa Lencigarju in Antonu Ogrizeku na Topolah.

(Iz Celja.) Dne 10. junija je umrla tukaj občespoštovana in daleč na okrog znana mati preč. g. šolskega svetovalca in profesorja J. Krušiča, Marija Krušič. Pogreb je bil dne 12. junija ob 8 uri zjutraj. Veliko sorodnikov — med njimi tudi vnukinja č. šolski sestri Ksaverija in Pankracija — in znancev je skazalo zadnjo čast blagi raniki. Sprevod je vodil mil. g. opat Ogradi in v spremstvu 14 duhovnikov. Lahka ji zemlja!

(Iz Ljutomera) se nam piše: Nekaj časa sem občutimo, da nekateri mlečnozobi nemški fantalini predrzni postajajo. Zahajajo s plavicami nacifrani v okolico, tam pridno zabavljajo; na večer se pa sladkega vinca pijani vozijo po trgu hripavo kričeč svojo »Wacht am Rhein.« Tako otročje početje nam prav nič ne škoduje in se Slovenci tem paglavcem le smejimo. Opozarjamo le zaradi tega že zdaj na to, ker se bode pri tem početju primerilo, da bode kakov nemškutarček ujel kje kako prav gorko klofuto — klapouška jo imenujemo pri nas — potem pa bodejo vsi uradi po konci in vsi časopisi polni grozodejstev. Čudno pa se nam tudi zdi, da nekateri zaspani šefi svojim slaboumnim in že itak do konca in kraja diskreditiranim fantičkom-uradniškom vse razposajenosti dovoljujejo. Ali je to blagodejni upliv tiste elegantne pridobitve v nemškem taboru?

(Odvetnik v Sevnici.) Namesto gosp. dr. Kaučiča pride v Sevnico gosp. dr. Josip Kolšek, odvetnik v Laškem trgu.

(Gospod Zoff) je doživel zopet jeden neuspeh več v svojem neuspehov polnem uradniškem življenju. Z vsem svojim Nemcem udanim srcem je želel, da bi dobili okrajno blagajno v Šostanju Nemčurji v roke. Z g. komisarjem Costo Rosetijem je hodil okoli pri volivcih ter dajal dobre nasvete. A zaman je bil ves trud. Okrajna blagajna šostanjska je v slovenskih rokah in dosledno uraduje tudi v slovenskem jeziku.

(Pod Sv. Jožefom pri Celju) je umrla dne 6. junija blaga in pobožna žena, Katarina Macur, mati apostolskega misijonarja lazarista č. g. Janeza Macurja. N. p. v. m.!

(Dež. posl. dr. Rosina) je začel z volilnimi shodi. Zadnje nedeljo je sklical svoje volilce v Št. Miklavž pri Ormožu. O shodu

poročamo med dopisi. Glede volilnih shodov kličemo deželni poslancem ob tej priliki: Živili posnemovalci!

(Za ljudsko štetje.) o katerem govorimo danes tudi v političnem ogledu, se že delajo priprave. Opozarjamo vse urade in osebe, ki imajo kaj opraviti z ljudskim štetjem, da zahtevajo in se poslužujejo edino le slovenskih tiskovin. Bodimo narodni v vsaki zadevi! V zadevi ljudskega štetja priobčili bomo v prihodnji številki znamenit članek iz peresa dobro poznatega slovenskega politika in poslanca.

(Ni jih, pa jih ni!) Nemci, pristni Nemci so se iskali dne 7. junija v mariborski nemški kazini. Odvetnik dr. Possek, doma iz Loč, je predlagal, naj se vsprejemajo kot udje kazine le pristni Nemci. Večina navzočih pa se je tega predloga ustrašila in ga odklonila. Zakaj? No ker bi si kazinsko društvo niti odbora ne moglo sestaviti iz samih pristnih Nemcev. Slovenci in Čehi, ki so se izneverili svojemu narodu, so namreč glavni stebri mariborskega Nemštva. Na tihem pa so gotovo tudi dr. Possek, dr. Edvard Glančnik in drugovi zadovoljni z odklonitvijo, kajti tudi oni bi z vsprejetim predlogom morali kazini dati slovo. Teško, neizmerno teško je paradirati s pristnimi Nemci, kjer jih — ni.

(Delavsko gibanje.) Katoliško delavsko društvo v Mariboru je imelo preteklo nedeljo občni zbor. Najprej so se obravnavale notranje-društvene zadeve. Potem je govoril g. predsednik o gibanju »Proč od Rima« ter razkloval velike zasluge rimskih papežev za človeško prosveto in blagostanje. Tovariš g. Medvešek je poročal o vseslovenski delavski slavnosti v Ljubljani ter vspodbujal navzoče, da neustrašeno spoznavajo in širijo krščansko-socialno mišljenje. Povodom Medveškovega govora se je vnel živahen razgovor, v katerem so vsi izražali soglasje z govornikovimi besedami ter naglašili potrebo živahne in vsestranske agitacije za krščansko-socialno strujo med mariborskim delavskim ljudstvom. Društvo se neprestano krepi in razširja.

(V Šmarju pri Jelšah) so se vršile dne 12. junija občinske volitve. Posilinemška stranka si ni upala na volišče, zato se je volilo mirno in narodni kandidatje so bili izbrani jednoglasno. Izvoljeni so: Čopf, Tančič, Skale, Anderluh, dr. Rakež, dr. Georg, Tančič, Ferlinc, Jagodič, Vičar, Šket, Debelak. Izvoljenci jamčijo, da bo vrlo narodni trg v svojem razvoju še v bodoče napredoval.

(Iz Št. Jurija ob Ščavnici) se nam poroča: Dne 11 rožnika so naši gasilci prvo-

krat nastopili s slovenskim poveljem. Imenitno so rešili svojo čast in videlo se je, da je vse ljudstvo veselo in zadovoljno s slovenskim poveljevanjem. Le brez strahu naprej!

(Nadravatelj moške kaznilnice) v Mariboru, g. Anton Markovič, je na lastno prošnjo prestavljen kot nadravatelj moške kaznilnice v Gradcu. V Mariboru pride g. Jožef Reisl, dosedaj nadravatelj moške kaznilnice v Karthausu.

(Na državni gimnaziji) v Mariboru bo sklep šolskega leta že 8. julija. Sprejemne skušnje bodo v sredi meseca julija, kar bomo natančneje še pravočasno naznanili.

(Nova železnica.) G. notarju Kazimiru Bratkoviču v Gornjemgradu in č. g. župniku Antonu Rodošek v Mozirju je železniško ministerstvo dovolilo, da zgradi običajno tirno železnico Rečica, Braslovče, Gornji grad, Kamnik. — Za zgradbo železnice Grobelno-Slatina — hrvatska meja je dobil dovoljenje nek pl. Heider.

Društvene zadeve.

(Za dijaško kuhinjo) je nabrala gospa Klemenčičeva na gostiji Marije Reinerjeve v Veržeju 4 K. 20 h.

(V Gotovljah) se vrši XXII. občni zbor društva »Kmetovalec« v Gotovljah dne 18. junija t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni pri M. Štajnarju. Vstop udom in neudom prost, zatorej k obilni udeležbi najprijazneje vabi odbor.

(Ustanovitev Raiffeisenovke.) Pri sv. Petru pod sv. Gorami bode v nedeljo 18. t. m. ob 5 uri popoldne posvetovanje radi ustanovitve Raiffeisenove posojilnice. Prijatelji gospodarskega zadrugištva so uljudno vabljeni.

(Sv. Ema.) Dne 25. t. m. ob 3 popoldne bo imela »Čitalnica« svoj občni zbor z navadnim vspešnim, dne 1. julija pa bo imelo »Posojilno in hranilno društvo« pri sv. Emi zjutraj ob 8. svoj prvi uradni dan.

(Kmetijsko bralno društvo) v Gornji Radgoni priredilo bode prihodnjo nedeljo dne 18. t. m. v gostilni »K angelju« narodno veselico z mnogovrstnim zanimivim vspešnim. Začetek popoldne ob 4 uri. Vstop za ude 20 kr., za neude 50 kr. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je izdala te dni svoje knjižnice XI. zvezek. Ta številka je bila zaostala, ker zadnji njen že poprej izdani spehlijaj nosi XIII. številko. Pričujoči XI. zvezek je Tomo Zupanovega »Naš cesar Fran Josip I.« 2. natis. Drugi natis cesarjevega življenja popravljaja in pomnožuje poprejšnji 1. natis. Nov je namreč tu 10. od-

zginila z zemeljskega površja poznejša Jeriha, katero je Gospod popred večasi obiskal, na pr. takrat, ko je cestinarja Caheja poklical z drevesa in mu naznanil: »Danes je zveličanje došlo tej hiši.« — Zares, čudno je in večkrat tudi strašno, ko človek vidi kako se svet spreminja; tudi tukaj so avstrijski romarji le v duhu gledali staroslavno mesto in njegovo lepoto, potem so se pa utrujeni vrnili v borno vas, v današnje Er-Riho, kakor prebivalci imenujejo to svoje selo.

Še enkrat morali smo tu prenočiti in se skoraj vso noč vaditi v poterpežljivosti, ker vse drugo ne pomaga nič zoper razne tamošnje nadloge. Sicer smo pa bili v gostilnici dobro preskrbljeni in so nam pri mizi pridno stregli, samo črnikasti arabski strežniki so bili nekako čudni in prenagli. Ko se je pri obedu neka grofica malo obotavljala vzeti od ponudene ji jedi, je to strežnika tako razvnelo, da ji je nevoljno rekel: »Ali vzemi hitro, ali pa reči, da ne bom jedla!« Lahko si mislite, da grofici niso dopadale take šege v novodobni Jerihi, toda storiti ni mogla ničesar drugega, kakor to veliko neuljudnost kaznovati s hudim pogledom. Jaz sem pozneje to zadevo naznanil hišnemu gospodarju, ker me je bil sam vprašal, kako smo zadovoljni s postrežbo; a zdaj sem jaz prišel v zadrego, ker je bil potem strežnik

hud na mene in se je hotel maščevati. Moram reči, da me je že bilo malo strah, ker sem vedel, da se vročekrvni Arabci hudo maščujejo; poskusil sem ga pomiriti z denarjem in sem mu dal 1 frank (krono) in res sladko se je nasmehnil in mi vse odpustil ter mi je prav pridno donasal črne kave, ker je videl, da mi vsled mrzlice nobena jed ni dišala. — Omenil sem že nekje, da smo se tu v Jerihi pozno zvečer sešli z nekaterimi afrikanskimi Slovenci in Hrvati, ki so tudi romali po sv. deželi. Oh, to je bilo veselje, ki se je izražalo v navdušenih napitnicah in hrvatskih in slovenskih pesnih, ki so se najbrž prvokrat lepo in krepko razlegale po jordanski dolini.

V sredo zjutraj odpeljali smo se nazaj v Jeruzalem po isti slabi cesti, po kateri smo bili sem prišli; tu se je prvokrat zgodilo, da je morala cela karavana čakati na nekatere gosposke ženske, ki so predolgo spale. Med potom smo se zopet oglasili pri usmiljenem Samarijanu v Han Hadruru. Ko smo videli, kako so naši jutrovske vozniki vodo vlačili iz vodnjaka, spominjali smo se egiptovskega Jožefa, katerega so njihovi bratje menda tudi na enak način potegnili iz suhega vodnjaka, da ga odvedejo mimo potujoči kupci in trgovci v daljne tuje kraje. Pa še nekaj drugega počenjali so vozniki v svojih prostih

urah; plesali so in popevali, pa seveda ne po našem načinu, ampak po turskem ali bolje po divjaškem; vsaj meni se niso jutrovcu tako divji in besni zdeli, kakor pri tej svoji zabavi. Postavili so se v krog, vsi enakomerno posedali na zemljo in se naglo zopet vzdigali, pri tem se pa glasno smejali in krohotali in popevali. Njim samim je to noro kričanje bolj dopadalo, kakor lepo vbrano petje nekaterih romarjev. Tudi v Kajri smo že bili spoznali, da se mi nikakor ne strinjamo s turskim okusom; vojaška godba je tam celo jednoglasno in dolgočasno svirala; Turki so to cviljenje silno hvalili, mi pa tega nismo mogli; vsak berač pač svojo mavho hvali. Bral sem nekje, da se je turskemu Sultanu, ko je bil na Dunaju, naša muzika takrat najbolj dopadala, ko so se godci šele pripravljali in svoje instrumente poskušali ali ubirali; torej kar je temu lepo, je onemu smešno in Latinci imajo prav, ko trdijo, da se o okusu ne da prepirati. Še to bi me lahko kdo vprašal: Ali sem kaj seboj prinesel tistih slovečih rož iz Jerihe? Ne; in sicer za to ne, ker tam ne rastejo, ampak v celo drugih krajih in se tedaj po krivem imenujejo rože iz Jerihe.